

اسرار عدد چهل

محمد تقی صرفی پور

مقدمه

بعد از حمد و سپاس خداوند حکیم و
درود و صلوات فراوان بر سرور پیامبران
الهی حضرت محمد و اهل بیت طاهریش
یکی از مسائلی که در قرآن کریم و کتابهای
آسمانی و در روایات ما مطرح شده است
چهل می باشد. اینکه چهل روز یا چهل سال
باید باشد تا فلان مطلب انجام شود یا تاثیر
مثبت داشته باشد.

در کتاب «إحياء العلوم» از رسول خدا صلی
الله علیه و آله و سلم روایت می کند که:

إِنَّ اللَّهَ خَمَرَ طِينَةَ آدَمَ يَدِهِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا.^[2]

و یا به روایت «مرصاد العباد»: خَمَرْتُ طِينَةَ
آدَمَ يَدَيَّ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا.^[3]

«خدای متعال طینت و سرشت و ذات انسان
را در مدّت چهل روز پیرداخت.»

در کتاب «عوارف المعارف» چنین گوید:

فَمِنْ التُّرَابِ كَوْنُهُ وَ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا خَمَرَ
طِينَتَهُ لِيَبْعَدَ بِالتَّخْمِيرِ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا بِأَرْبَعِينَ
حِجَابًا مِنَ الْحَضَرَةِ الإِلَهِيَّةِ، كُلُّ حِجَابٍ هُوَ
مَعْنَى مُودَعٍ فِيهِ، يَصْلَحُ بِهِ لِعِمَارَةِ الدُّنْيَا وَ

يَتَعَوَّقُ بِهِ عَنِ الْحَضَرَةِ الْإِلَهِيَّةِ وَ مَوَاطِنِ
القُرْبِ. [4]

«پس خدای متعال انسان را از خاک بیافرید
و ذات و حقیقت او را در مدّت **چهل** روز
بیاراست؛ تا بدین جهت در مدّت **چهل** روز
چهل حجاب از مراتب اسماء و صفات خود
را در وجود او متحقّق گرداند، و بدین واسطه
حائز مراتب وحدت در عین کثرت گردد، و
جامع بین دو نقطه احدیّت و واحدیّت شود. و
در عین قرب و انحاء و فناء در ذات بحت و
صرف حضرت احدیّت، به کثرت اجتماع
آثار و صفات حضرت ربّ الارباب متّصف
گردد. و بواسطه آن، توطن و ورود او در
دنیای مادّه توجیه پذیرد. و در عین ربط و

انتساب به حضرت الهیّه حفظ مراتب کثرت
و فعلیّت در او محقّق شود.»

در حقیقت عدد **چهل** سمبل آغازین تکامل ،
مظهر کمال ، جلوه پختگی ، اعلام پشت سر
گذاشتن مرحله خامی و نادانی ، نخستین
مرحله هوشیاری ... می باشد .

سید مهدی بحرالعلوم در زمینه جایگاه عدد

: **چهل** فرموده است

خود به عیان دیده ام و به بیان دانسته ام "

که این مرحله شریفه ، از مراحل عدد را

خاصیتی خاص و تاثیری مخصوص است ، در

ظهور استعداد(ها) و تکمیل ملکات ، در طی

" . منازل و قطع مراحل.^۱

صدرالمتألهین شیرازی بر آن است که فقط

پیامبران و اولیای الهی از راز تعیین عدد

چهل باخبرند؛ سپس به نقل نکته ای لطیف

¹ article.tebyan.net/233018

از سهروردی، صاحب عوارف المعارف
 درباره راز آن می‌پردازد که خدای سبحان،
 گل آدم را در چهل روز سرشت؛ چنان که
 در حدیث آمده: «خمرت طینه آدم بیدی
 اربعین صباحا» و او را به گونه ای متناسب با
 عالم شهادت و غیب آفرید و در هر صباح
 که مرتبه ای از قوا و طبقه ای از اعضا را
 برای آبادانی جنبه شهادت (دنیاپی) وی در
 او به ودیعه نهاد بین او و عوالم غیبی حجابی
 پدید آورد و او را به نوعی از ساحت قدس
 الهی دور کرد؛ بنابراین برای بیرون آمدن
 وی از این حجاب‌ها و نزدیک شدن به آن
 ساحت یک اربعین اخلاص در عمل لازم

است. وی در ادامه، همین نکته را منشأ
تعیین عدد چهل (چله نشینی ها) برای
خلوت ها و ریاضت های عارفان دانسته
است.^۲

در این کتاب به مواردی از آیات و روایاتی
که به تاثیرات چهل اشاره دارد، پرداخته
شده است. انشالله مورد استفاده خوانندگان
محترم قرار گیرد.

شهر حسن آباد فشافویه-زادگاه شیخ
کلینی. بهار 98

چہل سالگی انسان

وَصَيَّنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ «
 كَرْهًا وَوَضَعَتْهُ كَرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ
 شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً
 قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي
 أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
 تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ
 وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ³

³ | أحقاف، آية 15.

؛ ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند، مادرش او را با ناراحتی حمل می کند و با ناراحتی بر زمین می گذارد؛ و دوران حمل و از شیر بازگرفتنش سی ماه است؛ تا زمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به **چهل** سالگی بالغ گردد می گوید: «پروردگارا! مرا توفیق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم و کار شایسته ای انجام دهم که از آن خشنود باشی، و فرزندان مرا صالح گردان؛ من به سوی تو باز می گردم و توبه می کنم،
«و من از مسلمانانم»

پیامبر خدا در چهل سالگی به نبوت مبعوث گردید.

از امام حسن عسکری علیه السلام نقل شده که:

«وقتی پیامبر به سن چهل سالگی رسید،
 خدای رؤف دل حضرت را از همه دلها بهتر
 و خاشع تر و مطیع تر و بزرگتر یافت . لذا امر
 کرد تا درهای آسمان را گشودند و ملائکه
 فوج فوج به زمین آمدند و خدای توانا،
 رحمت خود را از ساق عرش تا سر آن
 بزرگوار متصل کرد . در این هنگام جبرئیل
 فرود آمد و در غار حرا، بازوی مبارک

پیامبر را گرفت و گفت: ای محمد! بخوان!
 محمد صلی الله علیه و آله فرمود: چه بخوانم؟
 جبرئیل فرمود:

«إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ
 مِنْ عَلَقٍ»

وقتی وحی تمام شد و ملائکه به آسمان بالا
 رفتند، حضرت در حالی که انوار جلال الهی
 او را فرا گرفته بود و کسی نمی توانست به او
 نگاه کند، از غار بیرون آمد و بطرف پایین
 کوه حرکت نمود .

بر هر درخت و سنگ و گیاهی که عبور
 می کرد، بر آن جناب سلام می کردند و به
 زبان فصیح می گفتند: «السلام علیک یا نبی

اللّٰه ! السلام عليك يا رسول الله ! همين كه
حضرت وارد خانه خديجه شد، خانه از شعاع
خورشيد جمالش منور گرديد .

خديجه عليهاالسلام گفت:

ای محمد صلی الله علیه و آله ! اين چه نوريست
كه در تو مشاهده مي كنم؟ فرمود: اين نور
پيامبري است ! بگو « لا اله الا الله . محمد
رسول الله » . خديجه عليهاالسلام گفت: من
سالهاست كه پيامبري تو را مي دانم و
شهادتين را جاري نمود . در اين موقع
حضرت فرمود: خديجه! احساس سرماي
شديدي مي كنم . پارچه اي روي من بيانداز !
وقتي خديجه پارچه اي بر روي پيامبر

انداخت، ناگاه آیه نازل شد: «يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ
 * قُمْ فَأَنْذِرْ * وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ وَ...»

(ای پیچیده شده در پارچه! بلند شو و مردم
 را انذار بده! و خدا را به بزرگی یاد کن و...
) رسول خدا صلی الله علیه و آله برخاست و بر
 بالای بام رفت و انگشت بر دو گوش
 گذاشت و فریاد زد: «الله اکبر! الله اکبر!»! در
 مکه خانه‌ای نماند جز اینکه صدای تکبیر
 حضرت را شنید.^۴

^۴ بحار الانوار 18/196

*پیامبر صلی الله علیه و آله چهل روز از خدیجه

کبری جدا شد و اعتکاف کرد تا غذای
آسمانی نازل شد و مقدمه‌ی تولّد حضرت
زهر اعلیها السلام فراهم گردید .

روزی حضرت رسول صلی الله علیه و آله و
سلم در ابطح نشسته بود با امیرالمؤمنین
علیه السلام و عمار بن یاسر و منذر بن
ضحضاح و حمزه و عباس ، ناگاه جبرئیل
نازل شد با صورت اصلی خود و بال های
خود را گشود تا مشرق و مغرب را پر کرد و
ندا کرد آن حضرت را که ای محمد صلی
الله علیه و آله و سلم خداوند علی اعلا تو را
سلام می رساند و امر می نماید که چهل

شبانه روز از خدیجه دوری اختیار کنی؛ پس
 آن حضرت چهل روز به خانه خدیجه نرفت
 و روزها روزه می داشت و شب ها تا صبح
 عبادت می کرد و عمار را به سوی خدیجه
 فرستاد و گفت: او را بگو که ای خدیجه
 نیامدن من به سوی تو از کراهت و عداوت
 نیست ولیکن پروردگار من چنین امر کرده
 است که تقدیرات خود را جاری سازد و
 گمان مبر در حق خود جز نیکی و به درستی
 که حق تعالی به تو مباحات می کند هر روز
 چند مرتبه با ملائکه خود و باید هر شب در
 خانه خود را ببندی و در رختخواب خود
 بخوابی و من در خانه [فاطمه بنت اسد می
 باشم تا مدت وعده الهی منقضی گردد.

و خدیجه هر روز چند نوبت از مفارقت آن
 حضرت می گریست و چون چهل روز تمام
 شد جبرئیل بر آن حضرت نازل شد و گفت:
 ای محمد صلی الله علیه و آله و سلم خداوند
 علی اعلا تو را سلام می رساند که مهیا شو
 برای تحفه و کرامت من، پس ناگاه میکائیل
 نازل شد و طبقی آورد که دستمال از سندس
 بهشت بر روی آن پوشیده بودند و در پیش
 آن حضرت گذاشت و گفت: پروردگار تو
 می فرماید که امشب بر این طعام افطار کن
 و حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام گفت که
 هر شب چون هنگام افطار آن حضرت می
 شد مرا امر می کرد که در را می گشودم که
 هر که خواهد بیاید و با آن حضرت افطار

نماید، در این شب مرا فرمود که بر درِ خانه
 بنشین و مگذار کسی داخل شود که این
 طعام بر غیر من حرام است؛ پس چون اراده
 افطار نمود طبق را گشود و در میان آن طبق
 از میوه های بهشت یک خوشه خرما و یک
 خوشه انگور بود و جامی از آب بهشت، پس
 از آن میوه ها تناول فرمود که سیر شد و از
 آن آب آشامید تا سیراب شد و جبرئیل از
 ابریق بهشت آب بر دست مبارکش می
 ریخت و میکائیل دستش را می شست و
 اسرافیل دستش را از دستان بهشت پاک
 می کرد و طعام باقیمانده با ظرف ها به
 آسمان بالا رفت.

و چون حضرت برخاست که مشغول نماز شود جبرئیل گفت که در این وقت نماز تو را جایز نیست (معلوم است که مراد نمازهای نافله و مستحبی است نه نماز فریضه چه داءب نبی و امام بر آن است که نماز را مقدم بر افطار می دارند) باید که الحال به منزل خدیجه روی و با او مضاجعت نمائی که حق تعالی می خواهد که در این شب از نسل تو ذریه ای طیبه خلق نماید.

پس آن حضرت متوجه خانه خدیجه شد و خدیجه گفت که من با تنهائی الفت گرفته بودم و چون شب می شد درها را می بستم و پرده ها را می آویختم و نماز خود را می کردم و در جامه خواب خود می خوابیدم و

چراغ را خاموش می کردم در این شب در
 میان خواب بودم که صدای دَرِ خانه را
 شنیدم، پرسیدم که کیست در را می کوبد
 که به غیر محمد صلی الله علیه و آله و سلم
 دیگری را روا نیست کوبیدن آن؟

آن حضرت فرمود: ای خدیجه! باز کن در را
 که منم محمد صلی الله علیه و آله و سلم
 چون صدای فرح افزای آن حضرت را
 شنیدم از جا جستم و در را گشودم و
 پیوسته عادت آن حضرت آن بود که چون
 اراده خوابیدن می نمود آب می طلبد و وضو
 تجدید می کرد و دو رکعت نماز به جا می
 آورد و داخل رختخواب می شد و در این
 شب مبارک سحر هیچ یک از این ها نکرد و

تا داخل شد دست مرا گرفت و به رختخواب
 برد و چون از مضاجعت برخاست من نور
 فاطمه را در شکم خود یافتم.^۵

تولد کودک با چهل روز عبادت

مرحوم آخوند ملاعی معصومی همدانی
 فرمود: روزی مرد مؤمنی از اهالی شمال که
 ظاهراً در همدان کارمند دولت بود، پیش
 من آمد و اظهار داشت که من فرزند و خلفی
 ندارم از خدا بخواه که به من فرزندی
 کرامت فرماید.

^۵ تاریخ پیامبران (حیة القلوب)
 ۲۵۵/۳-۲۵۶، چاپ سرور.

مرحوم آخوند فرمود : دلم بحالش سوخت
 یک مرتبه جرقه‌ای در ذهنم برق زد و
 سخنی برزبان آوردم که نه در کتابی دیده
 بودم و نه در معالجت اطباء سراغ داشت
 فقط نوعی تأسی نسبت به سنت پاک
 پیامبر «ص» بزرگوار بود . آنگاه که خداوند
 متعال می‌خواهد نطفه زهرای مرضیه «س»
 منعقد گردد به پیامبر خودش ابلاغ می‌کند
 که چهل روز از همسر و خانواده خودش دور
 شود و پس از چهل روز به سراغ خدیجه
 برود .

این جدایی و فاصله انداختن لابد نکته‌ای در
 بر داشته است . به آن مرد گفتم من دعا

می‌کنم و در ضمن روشی را هم تیمناً به تو
یاد می‌دهم و به تو می‌گویم تا طبق آن عمل
کنی امیدوارم خداوند متعال تو را مأیوس
نکند .

سپس به او گفتم وقتی به شهر خود برگشتی
، چهل روز از همسر خود جدایی اختیار کن
و هرگز سراغ او نرو ولی پس از چهل روز
بعد از نماز و دعا با همبستر شو . امیداست
خداوند متعال عنایت فرماید .

سالی گذشت ، روزی از درس برگشته بودم
، دیدم چند جعبه پرتقال را درون منزل
گذاشته‌اند و رفته‌اند . از خادم منزل قضیه را
پرسیدم . گفت یک نفر با ماشین آمد و

پرتقالها را اینجا گذاشت و چون شما نبودید
گفت عصر بر می‌گردم .

عصر آن روز منتظر بودم دیدم همان آقای
است که سال پیش از من خواسته بود برای
بچه دارشدنش دعا کنم . گفتم خوش آمدید
. این پرتقالها برای چیست؟

گفت این پرتقالها محصول باغ خودم و
شیرینی تولد فرزندم محمد است که پارسال
مرا ارشاد نمودید و طبق فرموده شما عمل
کرده و خداوند متعال در اثر دعای
حضرت تعالی فرزندی به من عنایت فرمود .

مرحوم آخوند فرمود : نماز خواندم و شکر
خدا را بجا آوردم که خداوند متعال

درخواست فرد مؤمنی را اجابت فرموده
است.^{۶۰}

اربعین امام حسین علیه السلام

در ماه محرم سال ۶۱ق. یزیدیان، امام
حسین (علیه السلام) و فرزندان و خویشان و
یاران آن حضرت را کشتند و اسیران کربلا
را به کوفه و شام بردند و همین اسیران
داغیده، روز اربعین شهادت امام حسین
(علیه السلام) و یارانش، به کربلا رسیدند و
همه مصائب روز عاشورا در آن روز تجدید

^{۶۰} همچو سلمان: ص ۹۱.

شد و آن روز، روز سختی برای خاندان

پیامبر بود. فداکاری‌های امام

حسین (علیه السلام) دین را زنده کرد و نقش

او در زنده نگه داشتن دین اسلام، ویژه و

حائز اهمیت است. این فداکاری‌ها را باید

زنده نگه داشت؛ چون زنده نگه داشتن دین

اسلام است.

دشمنان اسلام با به شهادت رساندن امام

حسین (علیه السلام) قصد نابود کردن دین

اسلام را داشتند. دشمنان امام

حسین (علیه السلام) تلاش کردند تا حادثه

کربلا، به کلی فراموش شود و حتی کسانی را

که برای زیارت امام

حسین (علیه السلام) می آمدند، شکنجه

می کردند و می کشتند. در زمان متوکل

عباسی، همه قبرهای کربلا را شخم زدند؛

مزرعه کردند و مردم را از آمدن برای

زیارت قبر امام حسین (علیه السلام) منع

کردند. شیعیان هم برای مقابله با اینها، از

هر مناسبتی استفاده می کردند که یکی از

این مناسبت ها، حادثه روز اربعین است.

یکی از نشانه های مومن، زیارت امام حسین

(علیه السلام) در روز اربعین است. از

حضرت امام حسن عسکری (علیه السلام)

روایت شده است که علامت های مومن پنج

چیز است؛ پنجاه و یک رکعت نماز فریضه و

نافله در شبانه روز، زیارت اربعین، انگشتر

به دست راست کردن، پیشانی بر خاک

نهادن در سجده و بسم الله را بلند گفتن

و یکی از وظایف شیعیان را اهتمام به زیارت

اربعین بر شمرده‌اند.^۷

انقطاع وحی از رسول خدا به مدّت چهل روز

در «بحار» از «تفسیر علیّ بن ابراهیم» نقل می‌کند، تا آنجا که می‌فرماید: جماعتی از یهود نزد أبوطالب آمدند و گفتند: یا أباطالب! إِنَّ ابْنَ أَخِيكَ يَزْعَمُ أَنَّ خَبَرَ السَّمَاءِ يَأْتِيهِ؛ وَ نَحْنُ نَسْأَلُهُ عَنِ مَسَائِلَ، فَإِنْ

^۷ مفاتیح الجنان

أَجَابَنَا عَنْهَا عَلِمْنَا أَنَّهُ صَادِقٌ وَإِنْ لَمْ يُخْبِرْنَا
 عَلِمْنَا أَنَّهُ كَاذِبٌ. فَقَالَ أَبُو طَالِبٍ: سَلُوهُ عَمَّا بَدَا
 لَكُمْ. فَسَأَلُوهُ عَنِ الثَّلَاثِ الْمَسَائِلِ، فَقَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:
 غَدًا أَخْبِرُكُمْ (وَلَمْ يَسْتَثْنِ) فَاحْتَبَسَ
 الْوَحْيُ عَنْهُ أَرْبَعِينَ يَوْمًا حَتَّى اغْتَمَّ النَّبِيُّ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَشَكََّ أَصْحَابُهُ الَّذِينَ
 كَانُوا آمَنُوا بِهِ ...⁸

«ای ابوطالب! برادرزاده‌ات را گمان بر
 آنست که اخبار آسمان بر او نازل می‌شود.
 بنابراین ما مسائلی را از او سؤال می‌کنیم،
 اگر پاسخ صحیح و درست داد می‌دانیم که

⁸ بحار الأنوار (کتاب النبوة) ج 14، ص 423

ادّعی او راست و مطابق با واقع است، و در
غیر اینصورت مُفتری و کذاب است.

حضرت أبوطالب فرمود: هر آنچه را خواهید
پرسید تا پاسخ صحیح و حقّ را بیابید.
جماعت یهود از سه مسأله پرسش نمودند؛
رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلّم فرمود:
فردا پاسخ شما را خواهم داد (ولی إنّ شاء
الله نفرمود) خدای متعال نیز تا چهل روز
وحی را از آن حضرت قطع گردانید تا اینکه
رسول خدا مغموم و دلشکسته گردید و
اصحاب او نیز در رسالت و بعثتش شک
بردند...»

حضرت موسی **چهل** روز در کوه طور بود تا تورات بر او نازل گشت.

برای دیدن حضرت خضر باید **40** صبح خانه را آب و جارو کرد تا حضرتش رخ بنماید.

قوم بنی اسرائیل **40** سال از ورود به سرزمین موعود ممنوع شد.

خلقت حضرت آدم علیه السلام

در خلقت حضرت آدم، ابتدا خاک با آب شیرین و گوارا مخلوط و چهل روز به حال خود رها شد و سپس با آب شور بر آن

ریخته شده و دوباره تا چهل روز به حال
خود رها شده و...^۹

نطفه انسان پس از 40 روز علقه می شود

الإمام الباقر عليه السلام: إِذَا وَقَعَتِ النُّطْفَةُ «
فِي الرَّحِمِ اسْتَقَرَّتْ فِيهَا أَرْبَعِينَ يَوْمًا، وَتَكُونُ
عَلَقَةً أَرْبَعِينَ يَوْمًا، وَتَكُونُ مُضْغَةً أَرْبَعِينَ يَوْمًا،
ثُمَّ يَبْعَثُ اللَّهُ مَلَكَينِ خَلَائِقِينَ فَيُقَالُ لَهُمَا: اخْلُقَا
كَمَا يُرِيدُ اللَّهُ ...^{۱۰}

۹ و.... (روایت امام باقر (ع) در الکافی، ج

۲، ص: ۷۷ ح ۲)

۱۰ (الکافی: ج ۶ ص ۱۶ ح ۷ و ص ۱۳ ح ۴،

بحار الأنوار: ج ۶۰ ص ۳۴۴ ح ۳۱).

- **چهل روز اخلاص:** در بخشی از روایات تاکید شده که چنانچه کسی تا چهل روز کارهای خود را برای خدا انجام دهد و اغراض غیر الهی در اعمال او نباشد چشمه های حکمت از قلبش به طرف زبانش جاری می شود^{۱۱}..
- **کسی که غیبت مومنی بکند تا چهل روز اعمالش قبول نمیشود.**
- **از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم منقول است که فرمود:**

11. (عیون أخبار الرضا علیه السلام : ج ۲ ص ۶۹ ح ۳۲۱ به نقل از پیامبر (ص) و الکافی : ج ۲ ص ۱۶ ح ۶ به نقل از امام باقر (ع) و مسند زید ، ص ۳۸۴ به نقل از امام علی (ع) .)

- مَنْ اغْتَابَ مُسْلِمًا أَوْ مُسْلِمَةً لَمْ يَقْبَلِ
اللَّهُ تَعَالَى صَلَاتَهُ وَ لَا صِيَامَهُ أَرْبَعِينَ
يَوْمًا وَ لَيْلَةً إِلَّا أَنْ يَغْفِرَ لَهُ صَاحِبُهُ.¹²
- «کسیکه غیبت مرد یا زن مسلمانی را
بنماید تا چهل روز نماز و روزه او
مورد قبول حضرت حق قرار
نمی گیرد، مگر آنکه آن شخص عیبت
شده او را حلال کند.
- شهادت چهل مومن بر خوبی
میت، باعث بخشش او میشود.
- از حضرت صادق علیه السلام روایت
می کند که فرمود:

¹² جامع الأخبار، فصل 109، ص 171

• إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ فَحَضَرَ جَنَازَتَهُ أَرْبَعُونَ
رَجُلًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا لَا
نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا!
قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: إِنِّي قَدْ أَجَزْتُ
شَهَادَتَكُمْ وَ غَفَرْتُ لَهُ مَا عَلِمْتُ مِمَّا لَا
تَعْلَمُونَ^{۱۳}

• «هنگامیکه مؤمنی از دنیا برود **چهل**
مؤمن بر جنازه او شهادت دهند:
خدایا ما جز نیکی از او چیزی
نمی‌دانیم، درحالیکه تو از ما به او
آگاهتری! خدای متعال می‌فرماید: من
شهادت شما را در حق این مؤمن
امضاء و تنفیذ نمودم، و از او برای

¹³ **نحوال** (أبواب الأربعین و ما فوقه) حدیث 4، ص 538

آنچه که از او می‌دانم و شما نمی‌دانید
درگذشتم و او را مورد عفو و مغفرت
خویش قرار دادم.»

• در کتاب «عِدَّةُ الدَّاعِي» از امام صادق
علیه السَّلام روایت می‌کند که
فرمودند:

• كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ عَابِدٌ فَأَوْحَى اللَّهُ
تَعَالَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّهُ مُرَائِي.
قَالَ: ثُمَّ إِنَّهُ مَاتَ، فَلَمْ يَشْهَدْ جِنَازَتَهُ
دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ. قَالَ: فَقَامَ أَرْبَعُونَ مِنْ
بَنِي إِسْرَائِيلَ فَقَالُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ
مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا فَاعْفِرْ
لَهُ! قَالَ: فَلَمَّا غُسِّلَ أَتَى أَرْبَعُونَ غَيْرُ
الرَّابِعِينَ الْأَوَّلِ وَقَالُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ

مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا فَاعْفِرْ لَهُ!
 فَلَمَّا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ قَامَ أَرْبَعُونَ
 غَيْرُهُمْ فَقَالُوا: اللَّهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا
 خَيْرًا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا فَاعْفِرْ لَهُ! قَالَ:
 فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ:
 مَا مَنَعَكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِ؟ فَقَالَ دَاوُدُ:
 بِالَّذِي أَخْبَرْتَنِي مِنْ أَنَّهُ مُرَائِي. قَالَ:
 فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ إِنَّهُ شَهِدَ لَهُ قَوْمٌ
 فَأَجَزْتُ لَهُمْ شَهَادَتَهُمْ وَ غَفَرْتُ لَهُ مَا
 عَلِمْتُ مِنْهُ لَا يَعْلَمُونَ.¹⁴

- «در بنی اسرائیل عابدی بود ریاکار، و
 خدای متعال حضرت داوود را بر
 احوال او مطلع گردانید. پس از

¹⁴ عَدَّة الدَّاعِي، ص 136

گذشت زمانی فوت می‌کند و حضرت داوود بر جنازه او حاضر نمی‌شود. چهل مرد از بنی‌اسرائیل بر جنازه او شهادت می‌دهند: خدایا ما غیر از نیکی و خوبی از او سراغ نداریم و تو به احوال او از ما آگاهتری، خدایا او را بیامرز! و زمانیکه او را غسل دادند باز چهل نفر دیگر همین شهادت را نسبت به او تکرار کردند. و هنگامیکه او را در قبر نهادند چهل مرد دیگر این شهادت را در حق او بر زبان آوردند.

- در این هنگام خدای متعال به داوود
وحی فرستاد: چه چیز ترا مانع گشت
تا بر جنازه او حاضر نگشتی؟
- عرض کرد: پروردگارا بسبب همان
چیزی که تو مرا از آن مطلع
گردانیدی.
- خدای متعال به او فرمود: بدرستی که
قومی از بنی اسرائیل بر حسن کردار و
رفتار او شهادت دادند و من به جهت
احترام آنها از گناهانش درگذشتم و
آنچه را دیگران از او نمی دانستند
بیامرزیدم.»
- حدّ همسایگی تا چهل منزل از هر
طرف است

- چنانچه مرحوم کلینی با سند خود از امام باقر علیه السّلام روایت نموده است که: همسایگی تا چهل منزل از هر طرف است
- قال: حَدُّ الْجَوَارِ أَرْبَعُونَ دَارًا مِنْ كُلِّ جَانِبٍ: مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ مِنْ خَلْفِهِ وَ عَنْ يَمِينِهِ وَ عَنْ شِمَالِهِ.¹⁵
- «حدّ همسایگی تا چهل منزل از هر طرف: روبرو، پشت سر، سمت راست و سمت چپ می باشد»
- همسایه مسجد تا چهل خانه

¹⁵ کافی (کتاب العشرة) باب حدّ الجوار، حدیث 1، ج 2، ص 669

• و در روایت دیگر عقبه بن خالد از حضرت صادق علیه السّلام روایت می‌کند که فرمودند:

• قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ: حَرِيمُ الْمَسْجِدِ أَرْبَعُونَ ذِرَاعًا وَ الْجَوَارُ أَرْبَعُونَ دَارًا مِنْ أَرْبَعَةِ جَوَانِبِهَا.^{۱۶}

• «أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَرَمَ: حَرِيمُ مَسْجِدِ چهل ذراع از هر طرف می‌باشد، و حریم همسایگی چهل خانه از چهار طرف است.»

• حضرت یونس علیه السّلام چهل روز در شکم ماهی بود

¹⁶ **خصال** (أبواب الأربعين و ما فوقه) حديث 20، ج 2، ص 544

• در سوره انبیاء آیه 87 و 88

می‌فرماید:

• (وَ ذَا النُّونِ إِذٍ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ)

• «و همنشین ماهی (حضرت یونس علیه السلام) را بیاد آور در وقتی که با حالت خشم و غضب از قوم خود کناره گرفت، و چنین پنداشت که اراده قاهره و مشیت متقنه ما دامن او را نمی‌گیرد (و فقط این قهر و غلبه مخصوص قوم و افراد شهر اوست؛ و ما او را در شکم ماهی قرار دادیم).

پس در ظلمات خدای را بخواند: که
هیچ معبودی و مؤثری در عالم وجود
جز ذات اقدس تو نیست! تو منزّهی از
هر حمد و ثنا و سپاس ما، و از هر فکر
و خیال و وهم و ادراک ما نسبت به
ذات ذوالجلال خود، بدرستی که من از
زیان کارانم،

• پس آنگاه ما او را بیامرزیدیم و دعای
او را اجابت نمودیم و او را از غم و
كدورت و تَأَلَم عالم اعتبار رها
ساختیم و به عالم حقائق و واقعیت
توحید وارد نمودیم، و سرّ این حقیقت
را به او نمایانیدیم؛ و این چنین مؤمنین
را نجات و رستگاری می‌بخشیم...»

- بنا بر بعضی از روایات حضرت یونس علیه السّلام چهل روز در شکم ماهی بود و به این ذکر مبارک: (لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ) مشغول بود^{۱۷}

خواندن چهل روزه دعای عهد در صبگاهان

از امام صادق (ع) نقل شده که هر کس چهل روز دعای عهد را بخواند از یاران قائم ما (عج) به شمار می آید و چنانچه قبل از ظهورش بمیرد ، به دنیا بازگردانده می شود تا ایشان را یاری کند^{۱۸}

^{۱۷} «مناقب آل أبي طالب» ج ۴، ص ۱۳۹

^{۱۸} بحار الأنوار ج ۸۳ ص ۲۸۴ .

اجرای یک حد از چهل روز باران برای مردم

بهتر است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: حَدُّ يُقَامُ
لِلَّهِ فِي الْأَرْضِ أَفْضَلُ مِنْ مَطَرٍ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا.
پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند:
اجرای یک حد الهی در روی زمین، بافضیلت
تر از باران چهل روز است.^{۱۹}

۲۰. سلام چهل روزه پیامبر (ص) با عنوان

سلام بر شما اهل بیت (ع) در مقابل خانه

^{۱۹} الوسائل، ج ۲۸، ص ۱۲، ح ۳۴۰۹۶

علی (ع)

در متون روایی (مانند امالی طوسی، ص:

۲۵۱ ح ۴۴۷) نقل شده که پیامبر (ص) پس

از نزول آیه تطهیر؛ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ

عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا.

» تا چهل روز جلو در خانه علی (ع) و فاطمه

(س) می ایستاد و خطاب به آنان می فرمود »

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ

بَرَكَاتُهُ سپس آیه تطهیر را قرائت می

فرمود.

20. (المزار الكبير: ص ۶۶۳، مصباح الزائر:

ص ۴۵۵، بحار الأنوار: ج ۵۳ ص ۹۵ ح (۱۱۱).

آثار چهل روزه بلا وامور ناخوشایند بر

روحیه بندگی مومنان

در بین متون دینی ، دسته ای از روایات

تاکید دارند که مومن در هر چهل روز،

دستکم یک امر ناخوشایند (مانند بیماری ،

ناراحتی و نگرانی) را تجربه می کند و

خداوند حتما برای او امر ناخوشایندی پیش

می آورد حتی اگر اندک و جزئی باشد . در

این گونه روایات تعبیر «تزکیه» و پاک شدن

مومن در اثر تحمل امور ناخوشایند بکار

رفته که ناظر بر اثر سختی تا چهل روز در

روحیه مومن است ^{۲۱} شاید از آن رو که

²¹ (الکافی ج ۲ ، ص ۲۵۸ ح ۲۶

سختی مومن را متوجه بنده بودن خود و
 تحت اراده مقتدری بالاتر از خودش می کند
^{۲۲} یا این که خداوند با ابتلای مومن با سختی
 و امر ناخوشایند گناهان او را پاک می کند و
 نمی گذارد آلودگی گناه در دوره چهل روزه
 بر وجود او سایه بیفکند و در جان و روانش
 اثر بگذارد ^{۲۳}

آثار و برکات چهل روزه برخی خوراکی ها

.(

- ^{۲۲} (مشكاة الأنوار، ص: ۲۹۳)
^{۲۳} (کنز الفوائد: ج ۱ ص ۱۴۹، التمهيد: ص ۳۱)
 ح ۷، بحار الأنوار: ج ۷۶ ص ۳۵۴ ح ۰۲۱)

در منابع روایی برای برخی خوراکی ها ،
 اثرات خوبی نقل شده و تاکید شده که تا
 چهل روز ادامه دارد .مانند اثر نورانیت دل و
 دور شدن شیطان از فرد به خاطر خوردن
 انار^{۲۴} و نیز گفته شده خوردن هلیم تا چهل
 روز نشاط عبادت می آورد.^{۲۵} گفتنی است
 متون دیگری هستند که برای استعمالاتی
 غیر از خوراک ، مثل «سرمه کشیدن» اثری ،

24 (المحاسن: ج ۲ ص ۳۵۹ ح
 ۲۲۴۹ و الخصال، ص ۶۳۶، ح
 ۱۰ و الکافی، ج ۶، ص ۳۵۳، ح
 ۸ و عیون أخبار الرضا علیه
 السلام: ج ۲ ص ۳۵ ح ۰۸۰) و
 یا روغن زیتون (عیون أخبار
 الرضا: ۲ / ۴۲ / ۱۴۱)
 25 (الکافی، ج ۶، ص ۳۱۹، ح ۱، المحاسن، ج ۲،
 ص ۱۶۹، ح ۱۴۷۱) .

چهل روزه، نقل کرده اند^{۲۶} که می توان آنها را نیز از حیث تاکید بر اثر چهل روزه امور بر جسم آدمی از این دسته روایات به شمار آورد.

حسین بن خالد می گوید به امام کاظم علیه السلام عرض کردم : از پیامبر صلی الله علیه وآله برایمان روایت شده که فرموده است: «هر کس شراب بخورد، تا چهل روز، نماز وی برایش حساب نمی شود». امام علیه السلام فرمود: «درست گفته اند». گفتم: چرا فقط چهل روز، نه کمتر و نه بیشتر؟ فرمود: «خداوند عز و جل، خلقت انسان را تقدیر

26 (مکارم الأخلاق، ج ۱، ص ۱۰۹، ح ۲۳۹، طبّ

الأئمة لابني بسطام، ص ۸۳).

کرد. [در این تقدیر] چهل روز او را در حالت نطفه بداشت. سپس، او را از این حالت، نقل داد و چهل روز عَلقه گردانید. سپس دیگر بار او را به حالی دیگر نقل داد و چهل روز مُضْغَه بداشت. از این رو، اگر انسان شراب بخورد، این شراب، چهل روز، یعنی به اندازه روزهای نقل خلقت وی [از مرحله ای به مرحله دیگر] در نرمه استخوان های وی می ماند. امام علیه السلام سپس فرمود: «و همه آنچه می خورد نیز چنین است: خوراک و نوشاب او به مدّت چهل روز در نرمه استخوان هایش می ماند»^{۲۷}

کسی که چهل روز گوشت نخورد...

27. «(الكافي ج ۶، ص: ۴۰۲ ح ۱۲)

حسین بن خالد می گوید به امام رضا علیه السلام عرض کردم مردم می گویند: هر کس سه روز گوشت نخورد، بد اخلاق می شود. فرمود: «دروغ می گویند؛ بلکه هر کس چهل روز گوشت نخورد، اخلاق و بدنش تغییر می کند. دلیلش هم این است که نطفه، در چهل روز، تبدیل می شود.^{۲۸}

خوردن متوالی گوشت در چهل روز، باعث قساوت قلب می شود.^{۲۹}

کسی که 40 روز طعام حلال بخورد، قلبش نورانی می شود

28 « (الکافی: ج ۶ ص ۳۰۹ ح ۲، المحاسن: ج ۲ ص ۲۵۷

ح ۱۸۱۰، بحار الأنوار: ج ۶۶ ص ۶۷ ح ۴۶.)

29 . (طَبَّ النَّبِيِّ (ص) : ص ۵، بحار الأنوار: ج ۶۲ ص

(. ۲۹۴)

آثار چهل روزه برخی گناهان

- پذیرفته نشدن نماز فرد شراب خوار تا چهل

روز

چنانکه گذشت روایات بسیاری تأکید کرده اند نماز شراب خوار تا چهل روز پذیرفته نمی شود^{۳۰}. جالب آنکه در برخی روایات، گوشزد شده چنانچه شراب خوار توبه نکرده باشد و در این چهل روز بمیرد به

30 (الكافي ج ۶، ص: ۴۰۱ احادیث ۱۲-۱ و

الخصال: ص ۶۳۲ ح ۱۰ و المستدرک علی الصحيحین:

ج ۴ ص ۱۶۳ ح ۷۲۳۶، سنن الترمذی: ج ۴ ص ۲۹۰ ح

۱۸۶۲ و المعجم الأوسط: ج ۱ ص ۱۱۷ ح ۳۶۳)

مرگ جاهلی مرده است . این دست روایات بر حقیقت تاثیر گذاری غذای مسموم برای جان و روان آدمی دارند که تا چهل روز دوام می آورد و به دلیل بقای اثر این خوراکی در جسم فرد تا چهل روز ، در درگاه الهی حرمتی ندارد و راز و نیاز او مورد توجه خداوند قرار نمی گیرد .

- پذیرفته نشدن عمل حرام خوار تا چهل روز در خصوص لقمه حرام برخی روایات تاکید دارند عمل و دعای فرد حرام خوار تا چهل روز پذیرفته نمی شود^{۳۱} پذیرفته نشدن

31 . (المعجم الأوسط: ج ۶ ص ۳۱۱ ح ۶۴۹۵ و مکارم الأخلاق: ج ۲ ص ۲۰ ح ۲۰۴۵ ، بحار الأنوار: ج ۹۳ ص ۳۵۸ ح ۰۱۶) .

روزه و نماز غیبت کننده تا چهل روز
 در برخی روایات تصریح شده تا وقتی
 رضایت و گذشت فرد غیبت شونده حاصل
 نشده ، نماز و روزه فرد غیبت کننده تا چهل
 روز پذیرفته نمی شود^{۳۲}.

• آثار تداوم چهل روزه برخی گناهان
 برخی روایات هشدار داده اند که احتکار
 چهل روزه کالا به خصوص آذوقه عموم
 مردم ، به قصد افزایش یافتن قیمت آن ،
 بدتر از سرقت^{۳۳} و از گناهان بزرگ است و

• ۳۲. (جامع الأخبار: ص ۴۱۲ ح ۱۱۴۱، بحار الأنوار:
 ج ۷۵ ص ۲۵۸ ح ۵۳).

۳۳ (کتاب من لایحضره الفقیه: ج ۳ ص ۱۵۸ ح ۳۵۸۲)

اثر آن بیزاری خداوند از محتکر و محرومیت وی از بهشت است .^{۳۴} در خصوص نگه داشتن ابزار لهو و لعب و گناه ، مثل ابزار موسیقی نیز روایاتی وارد شده که نگهداری آنها در مدت چهل روز را باعث دوری از رحمت خدا و وارد شدن در دایره سخت خدا ، می دانند^{۳۵}

• دوران چهل روزه سوگواری بر مرگ مومن

34 (طب النبی صلی الله علیه و آله و سلم ، ص: ۲۲) .

35 . (کتاب من لا یحضره الفقیه ، ج ۴ ، ص: ۵۹ ح ۵۰۹۳) .

در حدیثی نبوی (ص) نقل شده که در مرگ مومن، زمین تا چهل روز می‌گردد؛ «إِنَّ الْأَرْضَ لَتَبْكِي عَلَى الْمُؤْمِنِ إِذَا مَاتَ أَرْبَعِينَ صَبَاحاً»^{۳۶}. در خصوص امام حسین (ع) نیز برخی روایات تاکید دارند که آسمان تا چهل روز بر ایشان گریسته است؛ «كامل الزيارات عن عبد الله بن هلال عن أبي عبد الله [الصادق] عليه السلام، قال: سَمِعْتُهُ يَقُولُ: إِنَّ السَّمَاءَ بَكَتْ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ وَيَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ، وَلَمْ تَبْكِ عَلَى أَحَدٍ غَيْرِهِمَا. قُلْتُ: وَمَا بُكَاءُهَا؟ قَالَ: مَكَثُوا أَرْبَعِينَ

۳۶. (الأمالي للطوسي، ص ۵۳۵؛ مكارم الأخلاق،

ص: ۴۶۶، ص: ۶۰، المناقب لابن شهر آشوب: ج ۲

ص (۳۴۶)

يَوْمًا تَطْلُعُ الشَّمْسُ بِحُمْرَةٍ، وَتَغْرُبُ بِحُمْرَةٍ ،
قُلْتُ: فَذَاكَ بُكَاءُهَا؟ قَالَ: نَعَمْ.^{۳۷}

امام صادق علیه السلام فرمود که اسمان
چهل روز برای امام حسین و حضرت یحیی
گریه کرد و بر غیر این دو گریه نکرد. سوال
شد چه جور گریه کرد؟ فرمود چهل روز با
سرخی طلوع و با سرخی غروب نمود و این
گریه حورشید است.

در روایتی نیز از امام رضا (ع) نقل شده که
ایشان به یکی از یارانشان دستور داده اند بر

37 (کامل الزیارات: ص ۱۸۵ ح ۲۶۰ ، بحار
الأنوار: ج ۴۵ ص ۲۱۰ ح ۱۸۰) .

روی قبر یکی از اصحاب تا چهل روز آب
پاشند^{۳۸}

بخشیده شدن چهل گناه جاهل و بخشیده

نشدن حتی یک گناه عالم^{۳۹}

در برخی روایات گفته شده هفتاد گناه

جاهل بخشیده می شود و از عالم حتی یکی

نیز بخشیده نمی شود^{۴۰}

.

حضور چهل نفر از خویشان پیامبر (ص) در

جمع یوم الانذار^{۴۱}

38. (وسائل الشیعة، ج ۳، ص ۱۹۷ ح ۳۳۹۳ - ۶).

39 (تاریخ بغداد: ج ۱ ص ۲۳۸) .

40 (الکافی: ج ۱ ص ۴۷ ح ۱، تفسیر القمی: ج ۲ ص

(۱۴۶)

ارسال عایشه با همراهی چهل زن به مدینه

به تدبیر امیر مومنان (ع) در جنگ جمل^{۴۲}

چهل روز زیارت عاشورا برای روا شدن

حاجت

چهل سال ریاضت برای باز شدن حجابهای

عالم غیب

41 (تاریخ الطبري: ج ۲ ص ۳۲۱۳۱۹، تاریخ

دمشق: ج ۴۲ ص ۴۸ ح ۸۳۸۱، الكامل في

التاريخ: ج ۱ ص ۴۸۷)

42 (الجمل: ص ۴۱۵؛ الإمامة والسياسة: ج ۱ ص

۹۸، تاریخ الطبري: ج ۴ ص ۵۴۴، الكامل في

التاريخ: ج ۲ ص ۳۴۷، البداية والنهاية: ج

۷ ص ۲۴۶)

در چهل سالگی عصای احتیاط بدست بگیرید!

رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرمایند:

اگر کسی 40 ساله شد و خیرش بر شرش

غلبه نکرد، آماده رفتن به جهنم می شود.^{۴۳}

از چهل سالگی به انسان سخت گرفته شده و
همه کارهای ریز و درشت او ثبت می گردد.

در روایات متعددی از پیامبر(ص) و
معصومین آمده است هنگامی که عمر بنده
به چهل سالگی می رسد خداوند به دو فرشته
مراقب او می گوید: از این پس بر او سخت

⁴³ مسعود بن عیسی ورام ص 35.

بگیرید و همه کارهای کوچک و بزرگ و
 زیاد و کم او را ثبت کنید.^{۴۴} در حدیث دیگر
 آمده است کسانی که به چهل سالگی
 می‌رسند و توبه نمی‌کنند، شیطان دستی به
 صورت آنها کشیده و می‌گوید: پدرم فدای
 رویی که رستگار نمی‌شود.^{۴۵}
 حضرت آدم چهل شبانه‌روز بر روی کوه
 صفا در حال سجده بود.^{۴۶}

44 (الخصال ج 2 ص 545)

45 (روح المعانی ج 26 ص 29)

46 (مستدرک الوسائل ج 9 ص 329)

نقل است از امیر مومنان علی علیه السلام که
می فرمایند اگر 40 مرد با من بیعت می
کردند، در برابر دشمنانم می ایستادم

.

از پیامبر گرامی اسلام (ص) روایات شده که
می فرماید: مَنْ اخْلَصَ لِلَّهِ اَرْبَعِينَ يَوْمًا
فَجَرَّاهُ يَنْابِيعَ الْحِكْمَةِ مِنْ قَلْبِهِ عَلَى لِسَانِهِ؛
هر کس چهل روز تنها برای خداوند متعال
اخلاص ورزد، خداوند چشمه های حکمت را
از قلب بر زبانش جاری می سازد^{۴۷}

نیز در حدیثی دیگر می فرماید: «هر کس
برای نفع امت من چهل حدیث حفظ کند،

⁴⁷ « (میزان الحکمه، ج ۴، ص ۱۹۳۰)

خداوند او را در روز حساب فقیه و دانشمند

بر می انگیزد»^{۴۸}

.

.

دوره چهل روزه التفات و توجه خالصانه به
خداوند که برخی از موارد آن عبارتند از ؛

-مناجات **چهل** روزه موسی در طور» وَ
وَاعِدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَ أَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرٍ
فَتَمَّ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً» وَ إِذْ وَاعِدْنَا
مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً»

⁴⁸ (همان ، ص ۱۹۳۱)

- توبه و گریه **چهل** روزه حضرت آدم ابو البشر به خاطر خوردن از شجره ممنوعه.^{۴۹}
- گریه و انابه **چهل** روزه حضرت داود.^{۵۰}
- گریه و انابه **چهل** روزه حضرت سلیمان.^{۵۱}

در نماز وتر به **چهل** مومن دعا کنید

چهل شب تعطیلی مساجد از نشانه های

ظهور است»^{۵۲}

• ^{۴۹} . (علل الشرائع، ج ۲، ص: ۴۲۶ ح ۶)

• ^{۵۰} (الكافي: ج ۵ ص ۷۴ ح ۵)

• ^{۵۱} (بحار الأنوار ج ۱۴ ص ۹۵ ح ۳)

زمین **چهل** روز در مرگ مومن می گزید.^{۵۳}

سیل عظیمی که به عنوان عذاب الهی در
زمان حضرت نوح نازل شد نیز **۴۰** شبانه
روز به طول انجامید

روز **چهل**م تولد نوزاد روز

خاصی است. **چله** زمستان چهل روز است !

یکی از آثار تاریخی در اصفهان **چهل** ستون

است. یکی از مناطق فارس **چهل** چشمه

است. یکی از نمادهای روشنایی **چهل** چراغ

است .

^{۵۲} « صحیفه الرضا ۱۴ -

^{۵۳} « تفسیر عیاشی ۱۵۴ - ۲ - »

*چهل بار خواندن بعضی سوره‌ها و دعاها
برای فرج و رفع مشکلات سفارش شده
است

ثواب خواندن آیت‌الکرسی مانند ۴۰ سال
عبادت است

در فرهنگ ایرانی وقتی گفته می‌شود
«چهل‌ستون» یا «چهل‌چراغ» یا «چهل دختر» و
«چهل گیاه»

در دوران انقلاب به‌ویژه در سال ۱۳۵۶ به
بهانه چهل‌م شهدای قیام تبریز،
راهپیمایی‌هایی در شهرهای دیگر صورت
گرفت و به‌طور سریالی اربعین شهدای

شهرهای مختلف برگزار شده و موجب یک
حرکت اجتماعی و سیاسی قدرتمندی شد که
رژیم پهلوی نتوانست در برابر آن تاب
بیاورد.